

III

(Други актове)

ЕВРОПЕЙСКО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ

№ 83/18/COL

от 26 септември 2018 година

относно държавни гаранции, предоставени на Landsvirkjun за дериватни договори (Исландия)
[2019/156]

НАДЗОРНИЯТ ОРГАН НА ЕАСТ („Органът“),

като взе предвид:

Споразумението за Европейското икономическо пространство („Споразумението за ЕИП“), и по-специално член 61,

Протокол 26 към Споразумението за ЕИП,

Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на Надзорен орган и Съд („Споразумението за Надзорен орган и Съд“), и по-специално член 24,

Протокол 3 към Споразумението за Надзорен орган и Съд („Протокол 3“), и по-специално член 7, параграф 2 от част II,

като прикани заинтересованите страни да представят мненията си ⁽¹⁾ и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

1. ПРОЦЕДУРА

- (1) На 3 май 2017 г. Органът откри официална процедура по разследване на потенциална държавна помощ, предоставена на Landsvirkjun чрез държавни гаранции за дериватни договори („решението за откриване на процедурата“) ⁽²⁾.
- (2) С писмо от 15 септември 2017 г. ⁽³⁾ Landsvirkjun представи мненията си ⁽⁴⁾. Впоследствие Органът предостави мненията на Исландия ⁽⁵⁾. Органът не получи мнения от други заинтересовани страни.
- (3) С писмо от 25 септември 2017 г. ⁽⁶⁾ исландските органи представиха мнения.
- (4) На 23 март 2018 г. Органът се срещна с представители на Landsvirkjun и на исландските органи. След срещата и след като получи въпроси от Органа на 27 март 2018 г. ⁽⁷⁾, Landsvirkjun предостави допълнителна информация на 11 април 2018 г. ⁽⁸⁾ На 12 април 2018 г. исландските органи уведомиха Органа, че подкрепят твърденията на Landsvirkjun и не считат, че е необходимо да представят допълнителни коментари ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Решение № 85/17/COL от 3 май 2017 г. за откриване на официална процедура по разследване на потенциална държавна помощ, предоставена на Landsvirkjun чрез държавни гаранции за дериватни договори (ОВ С 242, 27.7.2017 г., стр. 6 и Притурка за ЕИП № 46, 27.7.2017 г., стр. 1).

⁽²⁾ Пак там.

⁽³⁾ Документ № 874341.

⁽⁴⁾ По искане на Landsvirkjun от 8 август 2017 г. (документ № 869480) Органът удължи крайния срок за представяне на мнения до 15 септември 2017 г. (документ № 869479).

⁽⁵⁾ Документ № 878807.

⁽⁶⁾ Документ № 875032.

⁽⁷⁾ Документ № 905567.

⁽⁸⁾ Документ № 908632.

⁽⁹⁾ Документ № 908885.

- (5) На 6 юни 2018 г. Органът обсъди въпроса допълнително на среща с исландските органи и Landsvirkjun. На 7 юни 2018 г. Landsvirkjun изпрати допълнителна информация на Органа ⁽¹⁰⁾. След срещата и след като получи допълнителната информация от Landsvirkjun, Органът поиска допълнителни разяснения от исландските органи ⁽¹¹⁾. С писмо от 29 юни 2018 г. исландските органи изпратиха исканата информация ⁽¹²⁾.

2. ОПИСАНИЕ НА МЯРКАТА

2.1. Бенефициерът: Landsvirkjun

- (6) Landsvirkjun е публично командитно дружество, уредено от Закона относно Landsvirkjun ⁽¹³⁾. Считано от 1 януари 2007 г., Държавната хазна е придобила пълна собственост над Landsvirkjun. Дружеството Landsvirkjun е притежавано от държавата, пряко от Държавната хазна (99,9 %) и непряко от Eignarhlutir ehf. (0,1 %) — дружество с ограничена отговорност, изцяло притежавано от Държавната хазна.

2.2. Дериватни договори, сключени от Landsvirkjun, и държавни гаранции

- (7) Според исландските органи ⁽¹⁴⁾ дружеството Landsvirkjun е изложено на валутен риск и на лихвен риск по дълговия си портфейл. Landsvirkjun използва различни дериватни договори, за да контролира и управлява тези рискове.
- (8) Както е обяснено в решението за откриване на процедурата, Органът проучи следните видове дериватни договори, сключени от Landsvirkjun: валутни суапове, валутни опции и лихвени суапове ⁽¹⁵⁾. В решението за откриване на процедурата Органът предостави описание на тези дериватни договори въз основа на обясненията на исландските органи ⁽¹⁶⁾.

2.3. Процедура за съществуваща помощ по отношение на държавна помощ, предоставена чрез неограничени държавни гаранции

- (9) С писмо от 26 септември 2006 г. ⁽¹⁷⁾ Органът започна процедурата относно съществуващи мерки за помощ, предвидена в член 17, параграф 2 от част II на Протокол 3, по отношение на някои мерки в полза на електроенергийни дружества в Исландия, включително неограничени държавни гаранции за Landsvirkjun. В това писмо Органът уведоми исландските органи за предварителното си становище, че въпросните мерки са свързани със съществуваща държавна помощ, която е несъвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП.
- (10) В своето Решение № 302/09/COL ⁽¹⁸⁾ Органът заключи, че неограничената държавна гаранция за Landsvirkjun представлява съществуваща държавна помощ. В посоченото решение Органът предложи исландските органи да предприемат законодателни, административни и други мерки, които са необходими за отстраняване на всяка несъвместима помощ, произтичаща от неограничената държавна гаранция, предоставена на Landsvirkjun.
- (11) С писмо от 8 август 2009 г. ⁽¹⁹⁾ исландските органи приеха предложените мерки и се ангажираха да уведомят Органа за мерките, които ще предприемат, за да изпълнят Решение № 302/09/COL. След допълнителен обмен с исландските органи Органът отбеляза в своето Решение № 159/13/COL ⁽²⁰⁾ приемането от страна на Исландия на подходящите мерки по отношение на съществуващата схема за помощ и приключи делото.

3. ОСНОВАНИЯ ЗА ОТКРИВАНЕ НА ОФИЦИАЛНАТА ПРОЦЕДУРА ПО РАЗСЛЕДВАНЕ

- (12) В решението за откриване на процедурата Органът представи предварителното си становище относно наличието на помощ във връзка с въпросните гаранции и тяхната потенциална несъвместимост с функционирането на Споразумението за ЕИП.

⁽¹⁰⁾ Документи № 918376 и 918377.

⁽¹¹⁾ Документи № 917646 и 917656.

⁽¹²⁾ Документи № 920923 и 920925.

⁽¹³⁾ Закон № 42/1983 относно Landsvirkjun, както е изменен.

⁽¹⁴⁾ Документ № 793116.

⁽¹⁵⁾ Точка 14 от решението за откриване на процедурата.

⁽¹⁶⁾ Раздели 2.3.1—2.3.3 от част I на решението за откриване на процедурата.

⁽¹⁷⁾ Документ № 280834.

⁽¹⁸⁾ Решение № 302/09/COL на Органа от 8 юли 2009 г. за предлагане на подходящи мерки по отношение на държавната помощ, предоставена на Landsvirkjun и Orkuveita Reykjavíkur.

⁽¹⁹⁾ Документ № 527076.

⁽²⁰⁾ Решение № 159/13/COL от 24 април 2013 г. за приключване на делото относно съществуваща помощ, предоставена на Landsvirkjun и Orkuveita Reykjavíkur чрез неограничени държавни гаранции (ОВ С 237, 15.8.2013 г., стр. 3 и Притурка за ЕИП № 45, 15.8.2013 г., стр. 28).

- (13) Според предварителното становище на Органа въпросните държавни гаранции са били предоставяни на Landsvirkjun за дериватни договори най-малко от 2013 г. насам. В решението за откриване на процедурата Органът обясни, че няколко аспекта, необходими за оценката за държавна помощ по отношение на гаранциите за Landsvirkjun за дериватни договори, са останали неясни ⁽²¹⁾.
- (14) Органът не можа да изключи наличието на държавна помощ по отношение на гаранциите. Що се отнася до икономическото предимство, Органът изрази предварителното становище, че въпросните гаранции не отговарят на условията б), в) и г) от точка 3.2 от Насоките относно държавната помощ за държавните гаранции („Насоките за гаранциите“) ⁽²²⁾ и представляват предимство по смисъла на правилата за държавната помощ. Органът изрази съмнение, че гаранциите могат да бъдат обявени за съвместими с функционирането на Споразумението за ЕИП.
- (15) Исландия и Landsvirkjun представиха мнения както по отношение на дериватните договори, сключени от Landsvirkjun, така и на държавните гаранции. Частите от мненията, имащи отношение към решението, са обобщени в точки 4 и 5.

4. МНЕНИЯ НА ИСЛАНДИЯ

4.1. Общи мнения по отношение на дериватните договори и държавните гаранции

- (16) Като се позовава на точка 20 от решението за откриване на процедурата ⁽²³⁾, Исландия твърди, че за разлика от това, което е посочено в последващото писмо на Органа от 27 юни 2016 г., дружеството Landsvirkjun е могло да сключи дериватните договори за хеджиране без държавни гаранции. Твърдението в последващото писмо е грешка, която Исландия не е установила в момента. Освен това съответната правна рамка не задължава Landsvirkjun да получи държавна гаранция, за да сключи дериватен договор. Landsvirkjun може всяка година да кандидатства за гаранция за деривати за хеджиране до конкретна кумулативна номинална стойност.
- (17) Като се позовава на точки 20, 24, 33 и 39 от решението за откриване на процедурата ⁽²⁴⁾, Исландия обяснява, че гаранциите са били предоставени от Министъра на финансите и икономиката, а не от Службата за управление на държавния дълг (GDM), която е отдел в рамките на Централната банка в направление „Държавна хазна и пазарни операции“. На GDM са възложени определени задачи, свързани с държавните гаранции, но това не означава, че на GDM е възложено да предоставя държавни гаранции ⁽²⁵⁾.

4.2. Наличие на държавна помощ

- (18) Исландия не оспорва, че въпросните държавни гаранции могат да бъдат приписани на държавата, нито че ако бъде установено наличие на изборително предимство, те биха могли да нарушат конкуренцията и да засегнат търговията между договарящите се страни по Споразумението за ЕИП.
- (19) Исландия обаче оспорва предварителната констатация на Органа ⁽²⁶⁾, че би могло въпросните гаранции да предоставят предимство на Landsvirkjun.
- (20) Според Исландия въпросните гаранции представляват гаранции за събиране, които нямат конкретна стойност за Landsvirkjun. Съществува единствено теоретична възможност за събиране от държавата. Исландия твърди, че Landsvirkjun сключва дериватни договори единствено с цел хеджиране, т.е. за намаляване на финансовия риск за Landsvirkjun от съответните финансови сделки. Това се изисква от държавата като собственик, както и от политиката на Landsvirkjun за управление на риска, определена от Съвета на директорите на дружеството. Освен това Исландия твърди, че Landsvirkjun сключва дериватни договори без държавна гаранция при условия, идентични с тези за гарантираните договори.

⁽²¹⁾ Точка 24 от решението за откриване на процедурата.

⁽²²⁾ ОВ L 105, 21.4.2011 г., стр. 32 и Притурка за ЕИП № 23, 21.4.2011 г. стр. 1.

⁽²³⁾ Според точка 20 от решението за откриване на процедурата Органът е разбрал, че исландските органи са обяснили на среща на 31 май 2016 г., че Landsvirkjun няма да може да сключи дериватните договори за хеджиране без държавната гаранция.

⁽²⁴⁾ Точки 20, 24, 33 и 39 от решението за откриване на процедурата отразяват първоначалното разбиране на Органа, че въпросните гаранции са били предоставени от Службата за управление на държавния дълг.

⁽²⁵⁾ Документ № 875032.

⁽²⁶⁾ Точка 58 от решението за откриване на процедурата.

4.3. Приложимост на исландската законодателна рамка за държавните гаранции

- (21) Като се позовава на точка 65 от решението за откриване на процедурата ⁽²⁷⁾, Исландия твърди, че въпросните гаранции попадат в обхвата на законодателната рамка, която е била предмет на Решение № 302/09/COL на Органа, както преди, така и след измененията, последвали това решение. Исландия се позовава на кореспонденцията между исландските органи и Органа, в която се потвърждава това обяснение.

5. МНЕНИЯ НА LANDSVIRKJUN ⁽²⁸⁾

5.1. Исландската правна рамка за държавните гаранции, предоставени на Landsvirkjun

- (22) Законодателната рамка, съгласно която държавните гаранции са предоставени на Landsvirkjun, се основава на Закона относно държавните гаранции ⁽²⁹⁾ и Закона относно Landsvirkjun. Landsvirkjun вече е било учредено като командитно дружество съгласно приложимия по-рано Закон относно Landsvirkjun ⁽³⁰⁾.
- (23) Съгласно член 1 от Закона относно държавните гаранции държавата не може никога да издаде гаранция без правно основание ⁽³¹⁾. В случая с Landsvirkjun правното основание за държавната гаранция е Законът относно Landsvirkjun. Съгласно Закона относно Landsvirkjun преди и след процедурата за съществуваща помощ гаранцията на собствениците представлява гаранция за събиране. Освен това гаранциите са предоставени от Министъра на финансите и икономиката, а не от GDM.
- (24) Гаранцията за събиране е различна от обичайно приложимите правила относно отговорността на собственици на командитни дружества. Съгласно Закон № 50/2007 относно командитните дружества собствениците носят отговорност за задълженията на командитното дружество въз основа на пряка, неограничена и безусловна гаранция — и следователно без ограничения — за всички задължения на дружеството.
- (25) При гаранция за събиране кредиторът трябва да изчерпи всички правни средства за защита срещу Landsvirkjun, преди да предяви претенции срещу държавата. На практика това означава, че кредиторът трябва да докаже, че длъжникът е неплатежеспособен, съгласно общите принципи на исландското право. Следователно кредиторът трябва да е имал неуспешен опит за запор или официално да е започнал (или заедно с други страни) процедурите, установени в Закона относно несъстоятелността, преди да се обърне към гаранта ⁽³²⁾. Поради твърде утежнената и продължителна процедура и изискването за изчерпване на всички средства по отношение на дружеството, преди да се прибегне до гаранта, гаранцията за събиране има доста по-ниска стойност за кредиторите. Освен това Landsvirkjun се позовава на предишната практика на Органа в това отношение ⁽³³⁾.

5.2. Използване на дериватни договори от страна на Landsvirkjun

- (26) Що се отнася до въпросните дериватни договори, които са били покрити от държавна гаранция, тези дериватни договори са засягали съответни финансови задължения (заеми или облигации), възникнали преди прилагането на подходящата мярка в рамките на процедурата за съществуваща помощ ⁽³⁴⁾.
- (27) Landsvirkjun посочва, че структурира своето финансиране изцяло в съответствие със стандартната практика във всички държави от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСП) за големи предприятия и дериватните договори представляват неразделна част от управлението на риска. Landsvirkjun сключва рамкови споразумения на Международната асоциация за суапове и деривативи (ISDA) ⁽³⁵⁾ с контрагенти, като в тях се определят стандартни условия, приложими за всички сделки с дериватни инструменти, сключени между тези страни ⁽³⁶⁾.

⁽²⁷⁾ Според точка 65 от решението за откриване на процедурата (позоваване на раздел 2.5 от част I) предварителното мнение на Органа беше, че въпросните гаранции не отговарят на условията от изменената законодателна рамка на Исландия за държавните гаранции, нито на Насоките за гаранциите. По-специално изглежда Landsvirkjun не е платило премия, покриваща изгодите, от които се ползва благодарение на гаранциите; изглежда гаранциите са покривали над 80 % от всички неизплатени задължения; гаранциите изглежда не са били свързани с конкретни финансови сделки за фиксирана максимална сума и не са били ограничени във времето.

⁽²⁸⁾ Както е обяснено в раздел 1, Органът отбелязва, че Исландия е съгласна с мненията, представени от Landsvirkjun.

⁽²⁹⁾ Закон № 121/1997.

⁽³⁰⁾ Член 1 от Закон № 59/1965, преведен от Landsvirkjun: „Правителството и Градският съвет на Рейкявик учредяват електроенергийно дружество с наименование Landsvirkjun. Дружеството е независим правен субект с независим финансов и счетоводен статут. Седалището и помещението му са в Рейкявик. Landsvirkjun е командитно дружество, притежавано от държавата и град Рейкявик, като всяка от страните е собственик на половината от дружеството. Всяка от страните носи самостоятелно отговорност за всички задължения на дружеството, но тяхната вътрешна отговорност зависи от съотношението на собствеността. Никоя от страните не може да се оттегли от дружеството без съгласието на другата.“

⁽³¹⁾ Същото правило е било установено в приложимия по-рано Закон № 37/1961 относно държавните гаранции.

⁽³²⁾ Документи № 874341 и 92092.

⁽³³⁾ Решение № 227/06/COL на Органа от 19 юли 2006 г. относно държавната помощ в полза на Farice hf. (OB L 36, 5.2.2009 г., стр. 69 и Притурка за ЕИП № 6, 5.2.2009 г., стр. 9).

⁽³⁴⁾ Документ № 917656.

⁽³⁵⁾ Рамковото споразумение на ISDA е стандартен документ, който се използва редовно за уреждане на сделки с извънборсови дериватни инструменти. Рамковото споразумение на ISDA е публикувано от Международната асоциация за суапове и деривативи (ISDA).

⁽³⁶⁾ Документ № 874341.

- (28) Landsvirkjun има финансови задължения в щатски долари и в други валути както с променливи, така и с фиксирани лихвени проценти ⁽³⁷⁾. Следователно Landsvirkjun е изложено на валутен риск и на лихвен риск. Landsvirkjun хеджира тези рискове, като използва дериватни договори за преобразуване на финансовите задължения, които са във валута, различна от щатски долари (функционалната валута на дружеството от 2008 г. насам), в щатски долари и на финансовите задължения с променливи лихвени проценти във финансови задължения с фиксирани лихвени проценти.
- (29) Landsvirkjun използва дериватни договори единствено с цел хеджиране ⁽³⁸⁾. Landsvirkjun не сключва дериватни договори със спекулативни или арбитражни цели ⁽³⁹⁾. Ограничаването на използването на дериватни договори единствено с цел хеджиране е наложено на Landsvirkjun и от неговия собственик — държавата. Landsvirkjun представи вътрешни документи и писма от своя собственик, за да потвърди тези твърдения ⁽⁴⁰⁾.
- (30) Освен това Landsvirkjun обяснява, че политиката му е да не използва никакви гаранции — нито частни, нито публични — за каквито и да е сделки. След измененията, внесени в системата за държавни гаранции, Landsvirkjun започна преговори за подновяване на гарантираните дериватни договори, като последната държавна гаранция беше отменена през юли 2017 г ⁽⁴¹⁾. Landsvirkjun е в състояние да сключва и действително сключва дериватни договори без държавни гаранции. Освен това Landsvirkjun предостави доказателства, показващи, че отмяната на държавните гаранции не е довела до промени в икономическите условия на дериватните договори ⁽⁴²⁾.

5.3. Липса на предимство

- (31) Според Landsvirkjun чрез държавните гаранции за въпросните дериватни договори не е предоставено предимство.
- (32) По дефиниция дериватът за хеджиране намалява излагането на риск, което следва да доведе до намаляване на премията, платена за гаранцията, свързана със съответната сделка. Landsvirkjun посочва отново, че изменението на действащите дериватни договори с цел премахване на държавната гаранция не е довело до никакви допълнителни разходи за дружеството. Условието и изискванията по отношение на финансирането на Landsvirkjun със или без държавна гаранция не са се променили ⁽⁴³⁾.
- (33) Landsvirkjun представи два доклада относно въздействието на държавните гаранции върху дериватните договори ⁽⁴⁴⁾. Според докладите държавните гаранции не са довели до икономическо предимство по отношение на дериватния портфейл.
- (34) Освен това Landsvirkjun обяснява, че в периода 2010—2017 г. паричните средства в брой на дружеството са варирали между 142 милиона щатски долара и 287 милиона щатски долара. Тази висока позиция на паричните средства в брой е поддържана за целите на ликвидния риск, т.е. като буфер за непредвидени рискове. От високата ликвидност произтичат алтернативни разходи, които са пряко свързани с премиите, понастоящем заплащани на държавата. Вместо да поддържа парични средства в брой, дружеството е можело да изкупи обратно облигации от пазара и/или предплатени/амортизирани заеми от техните заемодатели. Дружеството не само би спестило лихви, но и гаранционната такса в размер на [0,1—2] %, която понастоящем Landsvirkjun плаща за гарантираните облигации и заеми.

6. НАЛИЧИЕ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

- (35) Член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП гласи:
- „Освен когато е предвидено друго в настоящото споразумение, всяка помощ, предоставена от държава — членка на ЕО, държавите от ЕАСТ или чрез държавни ресурси, под каквато и да било форма, която нарушава или застрашава да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с функционирането на настоящото споразумение.“
- (36) Поради това за определянето на дадена мярка като помощ по смисъла на тази разпоредба е необходимо да бъдат изпълнени всички долупосочени условия: i) мярката трябва да се предоставя от държавата или посредством държавни ресурси; ii) тя трябва да предоставя предимство на дадено предприятие; iii) тя трябва да облагодетелства определени предприятия; и iv) тя трябва да е в състояние да наруши конкуренцията и да засегне търговията ⁽⁴⁵⁾. Органът счита, че е целесъобразно да започне оценката си с това дали гаранциите за въпросните дериватни договори са предоставили предимство на Landsvirkjun.

⁽³⁷⁾ Документ № 908632.

⁽³⁸⁾ Документ № 908632.

⁽³⁹⁾ Документ № 874341.

⁽⁴⁰⁾ Документ № 875032.

⁽⁴¹⁾ Пак там.

⁽⁴²⁾ Документи № 908633 и 920923.

⁽⁴³⁾ Документи № 874341, 908633 и 920923.

⁽⁴⁴⁾ Документи № 874344 (доклад Zanders, септември 2017 г.) и 874345 (доклад Summa, септември 2017 г.).

⁽⁴⁵⁾ Вж., наред с другото, Решение от 21 декември 2016 г. по съединени дела World Duty Free Group SA и други, C-20/15 P и C-21/15 P, EU: C:2016:981, точка 53.

6.1. Предимство

6.1.1. Предварителни забележки

- (37) Органът е съгласен с исландските органи и Landsvirkjun, че въпросните гаранции попадат в обхвата на исландското законодателство относно държавните гаранции, включително Закона относно Landsvirkjun, който беше предмет на процедурата за съществуваща помощ ⁽⁴⁶⁾.
- (38) Настоящата официална процедура по разследване, започната с решението за откриване на процедурата, има по-тясна насоченост в сравнение с процедурата за съществуваща помощ, тъй като обхваща единствено прилагането на Закона относно Landsvirkjun по отношение на държавните гаранции за определени дериватни договори.
- (39) В решението за откриване на процедурата Органът постави под въпрос дали гаранциите изпълняват условия б), в) и г) в точка 3.2 ⁽⁴⁷⁾ от Насоките за гаранциите, с което може да се изключи наличието на помощ ⁽⁴⁸⁾.
- (40) Без да се засяга въпросът дали са изпълнени условията, определени в Насоките за гаранциите, за изключване на наличието на държавна помощ, както е обяснено по-долу и въз основа на информацията, получена от Iceland и Landsvirkjun в хода на официалната процедура по разследване, Органът установява, че въпросните държавни гаранции не са породили предимство за Landsvirkjun ⁽⁴⁹⁾.

6.1.2. Изключване на предимство от държавните гаранции за дериватните договори

- (41) По смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП предимство е всяка икономическа полза, която едно предприятие не би могло да получи при нормални пазарни условия, т.е. при липсата на държавна намеса ⁽⁵⁰⁾. Органът е заявил в няколко случая, че дадена гаранция може да представлява предимство съгласно член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП ⁽⁵¹⁾.
- (42) Ползата от държавна гаранция е, че рискът, свързан с гаранцията, се поема от държавата. Такова поемане на риск от държавата обикновено би следвало да бъде възнаградено чрез заплащането на подходяща премия ⁽⁵²⁾. Съгласно Насоките за гаранциите обаче, „ако индивидуална гаранция или гаранционна схема, сключена от държавата, не предоставя никакво предимство на предприятието, тя не представлява държавна помощ“ ⁽⁵³⁾. В точки 3.2—3.5 от Насоките за гаранциите се определят условията за изключване на помощ при индивидуални гаранции и гаранционни схеми. Съгласно точка 3.6 от Насоките за гаранциите „неспазването на което и да е от условията, определени в точки 3.2—3.5, не означава, че гаранцията или гаранционната схема автоматично се считат за държавна помощ.“
- (43) След 1 януари 2010 г. Landsvirkjun е успяло да договори с контрагентите по дериватните договори отмяната на държавните гаранции, като последната такава гаранция е отменена през юли 2017 г. ⁽⁵⁴⁾ Както показват доказателствата, представени по време на официалната процедура по разследване, отмяната на държавните гаранции не е променила икономическите условия на дериватните договори ⁽⁵⁵⁾.
- (44) Органът разглежда факта, че контрагентите са готови да отменят държавните гаранции, без да поискат по-добри икономически условия, като признак, че гаранциите не са довели до предимство за Landsvirkjun.
- (45) Освен това Landsvirkjun не е използвало частни гаранции и от информацията, представена по време на официалната процедура по разследване, не е възможно да се установи пазарна цена за гаранциите за деривати за хеджиране.
- (46) За да се определи количествено потенциалното предимство, предоставено чрез гаранция (когато не може да се установи пазарна цена), в Насоките за гаранциите се предвижда сравнение на икономическите условия на дадена сделка със и без гаранцията ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁴⁶⁾ Раздели 4.3 и 5.1.

⁽⁴⁷⁾ В решението за откриване на процедурата Органът не постави под въпрос — и нямаше основание да поставя под въпрос — изпълнението от Landsvirkjun на условие а) от точка 3.2 от Насоките за гаранциите, т.е. че заемополучателят не трябва да бъде във финансово затруднение.

⁽⁴⁸⁾ Раздел 1.1.3 от част II на решението за откриване на процедурата.

⁽⁴⁹⁾ Органът отбелязва, че това заключение засяга гаранциите, обхванати единствено от решението за откриване на процедурата и от настоящото решение, и не засяга които и да било други държавни гаранции, предоставени както на Landsvirkjun, така и на други предприятия.

⁽⁵⁰⁾ Вж. например Решение от 11 юли 1996 г. по дело SFEI и др., С-39/94, EU:C:1996:285, точка 60 и Решение от 29 април 1999 г. по дело Испания/Комисия, С-342/96, EU:C:1999:210, точка 41.

⁽⁵¹⁾ Органът установи наличието на предимство, наред с другото, в своето Решение № 177/05/COL от 15 юли 2005 г. относно държавна гаранция в полза на Liechtensteinische Landesbank (не е публикувано) и Решение № 227/06/COL относно държавната помощ в полза на Farice hf. (OVL 36, 5.2.2009 г., стр. 69 и Притурка за ЕИП № 6, 5.2.2009 г., стр. 9).

⁽⁵²⁾ Насоки за гаранциите, точка 2.1.

⁽⁵³⁾ Насоки за гаранциите, точка 3.1.

⁽⁵⁴⁾ Документ № 908632.

⁽⁵⁵⁾ Раздел 5.2.

⁽⁵⁶⁾ Насоки за гаранциите, точка 4.2.

- (47) Отмяната на въпросните държавни гаранции не е променило икономическите условия на съответните дериватни договори. Поради това не може да се счита, че гаранциите представляват предимство за Landsvirkjun. Освен това Органът не е установил признаци и не разполага с информация, сочещи, че икономическите условия на съответните дериватни договори щяха да бъдат различни без държавните гаранции към момента, когато държавните гаранции са били действително предоставени. Поради това Органът трябва да приеме, че отмяната (или несъществуването) на държавните гаранции не е променила икономическите условия на съответните дериватни договори в който и да е момент през целия срок на действие на тези гаранции.
- (48) Заключение, че гаранциите за въпросните дериватни договори не са предоставили предимство на Landsvirkjun, е подкрепено и от докладите, посочени в съображение 33. По-специално, от името на Landsvirkjun, Zanders (консултантска фирма, специализирана във финансовите услуги) проучи извадка от деривати, държани от Landsvirkjun, и изчисли съответните маржове за тези дериватни договори⁽⁵⁷⁾. Докладът показва, че тези маржове, вариращи между $[(-)2-2]$ и $[10-15]$ базисни пункта, са отговаряли на маржовете, наблюдавани за подобни дериватни договори, държани от дружества със сходен кредитен рейтинг, които, за разлика от Landsvirkjun, не са се ползвали от гаранция за събиране. На тази основа в доклада Zanders се заключава, че средно не е налице ценово предимство между Landsvirkjun и други дружества в резултат на гаранцията за събиране. Съответно в доклада се заключава, че Landsvirkjun не се е ползвало от икономическа изгода от такава гаранция.
- (49) В доклад на друга консултантска фирма, Summa Consulting slf, по отношение на определянето на цената на дериватите за хеджиране се отбелязва, че „като се имат предвид силният счетоводен баланс, добрата позиция на ликвидност и кредитното качество на Landsvirkjun, не е налице вероятност държавна гаранция или липсата на такава да имат значимо въздействие върху определянето на цената на дериватните договори, които Landsvirkjun сключва“⁽⁵⁸⁾.
- (50) Освен това Landsvirkjun е използвало гарантираните дериватни договори само с цел хеджиране, т.е. за преобразуване на финансовите си задължения, които са във валута, различна от щатски долари (функционалната валута на дружеството от 2008 г. насам), в щатски долари и на финансовите задължения с променливи лихвени проценти във финансови задължения с фиксирани лихвени проценти⁽⁵⁹⁾. Според информацията, предоставена по време на официалното разследване, прилагането на подходящите мерки в хода на процедурата за съществуваща помощ е довело до ограничаване на държавните гаранции до 80 % от стойността на въпросните дериватни договори, а гаранциите за деривати за хеджиране са били ограничени до специфична кумулативна номинална стойност⁽⁶⁰⁾. Следователно нито за Landsvirkjun, нито за държавата като гарант на дружеството може да се счита, че са били изложени на неограничени задължения във връзка с тези гаранции.
- (51) Освен това съгласно член 1 от Закона относно Landsvirkjun въпросните гаранции представляват гаранции за събиране. При гаранция за събиране кредиторът трябва да изчерпи всички правни средства за защита срещу Landsvirkjun, преди да предяви претенции срещу държавата⁽⁶¹⁾. По-рано Органът заключи, че въпреки че не изключва предимството, този вид гаранция се свързва с по-малък риск⁽⁶²⁾. Както беше доказано от Landsvirkjun, през всяка от годините от 2010 до 2017 парите и паричните еквиваленти на дружеството са надвишавали загубите, дължащи се на гарантираните деривати⁽⁶³⁾. Следователно всички рискове за гаранта са били намалени.
- (52) Както беше обяснено в съображение 36, за да представлява дадена мярка държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, четирите условия трябва да бъдат изпълнени кумулативно. Тъй като въпросните гаранции не предоставят предимство на Landsvirkjun, не е необходимо да се извършва оценка по отношение на останалите условия.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- (53) Въз основа на изложената по-горе оценка Органът заключава, че държавните гаранции, предоставени на Landsvirkjun за дериватни договори за хеджиране на валутния риск и на лихвения риск за Landsvirkjun, последните от които бяха отменени през юли 2017 г., не са представлявали държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Държавните гаранции, предоставени на Landsvirkjun за дериватни договори за хеджиране на валутния риск и на лихвения риск за Landsvirkjun, последните от които бяха отменени през юли 2017 г., не са представлявали държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

⁽⁵⁷⁾ Документ № 874344.

⁽⁵⁸⁾ Документ № 874345.

⁽⁵⁹⁾ Раздел 5.2 и документ № 874345.

⁽⁶⁰⁾ Документи № 875032, 874341 и 908632.

⁽⁶¹⁾ Раздел 5.1.

⁽⁶²⁾ Бележка под линия 34.

⁽⁶³⁾ Документ № 874345.

С настоящото официалното разследване се закрива.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Исландия.

Член 3

Само текстът на английски език на настоящото решение е автентичен.

Съставено в Брюксел на 26 септември 2018 година.

За Надзорния орган на ЕАСТ

Bente ANGELL-HANSEN

Председател
Отговорен член на
колегиума

Frank J. BÜCHEL

Член на колегиума

Högni KRISTJÁNSSON

Член на колегиума

Carsten ZATSCHLER

Приподписващ в
качеството си на
директор „Правни и
административни
въпроси“
